

N:o 105.

Af herr **O. Olsson** från Stockholm, om ändrad lydelse af § 12 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Uti en till 1891 års Riksdag afgifven motion n:o 98 har frågan om ändrade bestämmelser angående den kommunala rösträtten i Stockholm af mig upptagits, dervid jag, efter anförande af uppställda motiv och därför åberopade faktiska förhållanden, föreslagit i hufvudsak sådan ändring af § 12 mom. 1 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, att ej någon måtte beräknas för flera röster, än som svarade mot en hundradel af valkretsens hela röstetal efter röstlängderna, och att i intet fall finge röstas för högre antal röster, än det, som motsvarade bevillningen för 4,000 kronors inkomst af kapital eller arbete; uti hvilken motion elfva af Stockholms stads riksdagsmän inom Andra Kammaren sig förenat.

Lagutskottet (se dess utlåtande n:o 19) har, vid behandlingen af nämnde motion, hufvudsakligen yttrat:

att redan under de förhandlingar, hvilka föregingo antagandet af det förslag till begränsning af den kommunala rösträtten såväl i Stockholm som rikets öfriga städer, hvilket genom kungörelsen den 9 november 1869 blef lag, framhölls, att den gräns, som då föreslagits, icke kunde göra anspråk på någon allmän giltighet, och att en framtida utveckling af städernas näringslif säkerligen skulle komma att å nyo skapa ett behof af ytterligare begränsning i ändamål att förhindra ett förmöget mindretals öfverväldigande inflytande på kommunens angelägenheter;

att, enligt utskottets åsigt, ett dylikt behof för närvarande gör sig gällande, enär de tvenne sistförflutna årtiondena nemligen hafva för

rikets städer, särskildt hufvudstaden, medfört en utveckling, som måste anses storartad, hvilken rika utveckling åstadkommit en allt starkare kapitalbildning, på samma gång som klyftan mellan de högt och lågt beskattade medlemmarne i kommunen blifvit större;

att en naturlig följd af denna utveckling också blifvit, att den inskränkning, som år 1869 infördes, icke längre förmår göra åsyftad verkan;

att i de flesta af rikets städer den kommunala rösträtten, som bekant, kommer till användning endast vid stadsfullmäktigevalen, och ehuru man får antaga, att dessa val bestämmas af hänsyn till stadens bästa, det likväl vore af vigt att, såvidt möjligt, söka förebygga, att desamma komma att beherskas af ett fåtal röstegande, hvilkas mening om hvad stadens väl kräfver mången gång kan stå i strid med det stora flertalets uppfattning härom; och

att utskottet, ledt af dessa åsikter, hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning af samtliga de förhållanden, som pröfvas inverka på den kommunala rösträtten i städerna, samt derefter för Riksdagen framlägga förslag till ytterligare begränsning af densamma.

Såsom af Riksdagens protokoll angående förevarande fråga inhemtas, blef emellertid utskottets förslag af Första Kammaren afslaget, men af Andra Kammaren bifallet, i följd af hvilken utgång motionen för den gången blifvit lemnad utan afseende.

Då de af mig uti motiven till min ofvannämnda motion, till grund för min framställning, i korthet upprepade förhållanden sedermera ingalunda ändrats till en i motionens syfte bättre gestaltning, utan snarare tvärtom, i det att, såsom jag har äran visa med en på den vid 1890 års stadsfullmäktigeval upprättade röstlängdens grund uppgjord tabell (bil. a) maximisiffran, hvilken är att betrakta såsom den punkt på röstskalan, der de högre och lägre beskattade valmännens inflytande i det närmaste väger jemnt, numera ställer sig lägre än talet 40, ja, nedgår ända under talet 20, anser jag mig manad att äfven inför denna Riksdag framlägga motion i ämnet.

Med upprepande af min i föregående motion angifna åsigt, att den principiellt rättigaste grunden för den kommunala rösträtten otvifvelaktigast vore den lika rösträtten för alla, som betala kommunalskatt, emedan de alla bidraga med *samma* qvot af sin inkomst och följaktligen måste hafva samma intresse af ett lämpligt användande af kommunens medel, ja, de obemedlade till och med mera, enär deras qvot för dem är relativt dyrbarare än för de bemedlade, vill jag dock icke, på de af

mig i min förra motion angifna skäl, utsträcka mitt yrkande längre, än jag gjort i densamma, nemligen att den absoluta maximisiffran må bestämmas till talet 40.

Efter att sålunda hafva angifvit min ståndpunkt till denna viktiga fråga, beder jag att, i syfte till hvad jag nu föreslår, få hänvisa till och åberopa hvad jag uti min ofvannämnda motion till 1891 års Riksdag samt till riksdagsprotokollet af den 19 mars 1891 n:o 23 § 4 i saken anført, dervid tilläggande att, sådan stämningen bland de mindre bemeddade klasserna nu är, sedan försvarsbördan blifvit med större tyngd på dem tryckande, omständigheterna ytterligare mana till en rättvisare fördelning af rösträtten äfven inom kommunen — en åsigt, som inom hela vårt land gör sig gällande, ja, till och med icke varit ohörd inom vår Riksdags Första Kammare.

I öfverensstämmelse med hvad jag sålunda haft äran anföra och visa, föranlåtes jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta, att § 12 mom. 1 af Kongl. Maj:ts nådiga förordning om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Vid valet, som förrättas med slutna sedlar och för öfrigt i tillämpliga delar efter den ordning, som för val af riksdagsfullmäktige för städer är eller varder antagen, eger en hvar till deltagande deruti berättigad medlem af kommunen en röst för bevillning efter art. II bevillningsstadgan till och med en krona samt vidare en röst för hvarje derutöfver påförd hel kronas bevillning efter nämnda artikel; men ej må för någon beräknas flera röster, än som svara mot en hundradel af valkretsens hela röstetal efter röstlängden, och i intet fall högre antal röster, än det, som motsvarar bevillningen för fyra tusen kronors inkomst af kapital eller arbete.»

Om det skulle synas utskottet nödigt att ändra ordställningen i paragrafen, så anhålles derom.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 25 januari 1893.

Olof Olsson.

Bil. A.

**Bilaga till motion om ändring af § 12 mom. I i förordningen om kommunalstyrelse
i Stockholm den 23 maj 1862.**

Upprättad efter den i berättelsen angående Stockholms »kommunal-
förvaltning för år 1890» intagna tab. 35 öfver röstberättigade, deras
röster vid stadsfullmäktigeval samt förhållandet med rättigheten att rösta.
Antal valberättigade personer..... 49,926

Deraf egde utöfva sin rösträtt..... 24,954
och *icke* egde utöfva rösträtt..... 24,972 49,926

Af dem, som egde utöfva sin rösträtt, innehade:

3,716 röstberättigade.....		1 röst
4,370 ".....		2 röster.
933 ".....		3 "
2,016 ".....		4 "
565 ".....		5 "
132 ".....		6 "
165 ".....		7 "
1,210 ".....		8 "
350 ".....		9 "
394 ".....		10 "
3,208 ".....	från 11 till	20 "
2,021 ".....	" 21 "	30 "
1,268 ".....	" 31 "	40 "
1,006 ".....	" 41 "	50 "
735 ".....	" 51 "	60 "
515 ".....	" 61 "	70 "
383 ".....	" 71 "	80 "
243 ".....	" 81 "	90 "
1,724 ".....	" 91 "	100 "
<u>24,954</u>		

Antal personer, för hvilka, på grund af 12 § kommunalförordningen,
nedsatt röstetal beräknats 1,432

Hela antalet röster, som de valberättigade egt beräkna sig 622,519

Deraf tillkommande dem, som egde utöfva sin
rösträtt..... 538,360

och tillkommande dem, hvilka *icke* egde utöfva rösträtt 84,159 622,519

Hela röstetalet, om ej nedsättning egt rum 852,177

Antal afgående röster på grund af § 12 229,658 622,519

Utaf förestående framgår följande resultat:

Grupp.	Antal röstberättigade.		Antal röster.	Summa röster.
1—10	3,716 à	1	3,716
”	4,370 ”	2	8,740
”	933 ”	3	2,799
”	2,016 ”	4	8,064
”	565 ”	5	2,825
”	132 ”	6	792
”	165 ”	7	1,155
”	1,210 ”	8	9,680
”	350 ”	9	3,150
”	394 ”	10	3,940
11—20	3,208 i medeltal ”	16	51,328
	17,059 ”		96,189
20	7,895 ”	20	157,900
	24,954			254,089

I följd hvaraf mindretalet utaf de 24,954 röstberättigade, eller 7,895, i allt fall, efter en beräknad maximisiffra af 20 röster, således komme att utöfva rösträtt för 157,900 röster, under det att ofvanstående flertal komme att ega endast 96,189 röster; hvaraf åter måste vara bevisadt, att äfven efter 20-gradig skala det förmögna mindretalet har öfvervigten i den kommunala rösträtten.

Att man icke behöfver frukta, att det mindre bemedlade flertalet skall utöfva någon öfvervigt i kommunala frågor, torde bevisas af det 1890 förrättade stadsfullmäktigevallet, då dervid ett mindretal af 1,772 röstande med röster från 40 till 100 utöfvade rösträtt för 135,534 röster, under det att flertalet 2,371 röstande, med röster från och med 1 till och med 40 icke förmådde frambringa mer än 37,959 röster, enligt valprotokollen.

Stockholm den 25 januari 1893.

Olof Olsson.